

I Deneysel Araştırmalar Çalışma Grubu Araştırma Planlama Konusunda Şubelerde Kurslar Düzenliyor

Toraks
Bülteni

Özge Yılmaz

oyilmaz_76@hotmail.com

Öner Dikensoy

dikensoy@yahoo.com

I Deneysel Araştırmalar Çalışma Grubu

Araştırma planlama, düşünce aşamasındaki bir bilimsel hipotez ya da sorunun yanıtlanması sürecindeki ilk basamaktır. Sistematik olarak planlanan bir araştırma, yürütme sürecinde ortaya çıkabilecek eksiklikler ve yanlışlıkların önlenmesinde ilk basamak olup yorumlanabilir ve güvenilir sonuçlar elde etmek açısından yaşamsal önem taşır. Bu açıdan bakıldığında bilimsel araştırma yapan klinisyenlerin temel araştırma yöntemleri ve çalışma planlama konusunda bilgi sahibi olmaları gereklidir. Ancak araştırma planlama eğitimi sadece araştırma yürütenler için değil klinisyen olup güncel literatürü izlemek isteyen hekimler için de önem taşır. Bilimsel literatürün izlenebilirliği ve yayınlanan verilerin güvenilirliğini ve klinik kullanılabilirliğini değerlendirebilmek okunan makalenin yorumlanabilmesini gerektirir. Bu açıdan bakıldığında araştırma planlama konusunda temel bilgiye sahip olmak bir yayını anlayabilmek ve değerlendirmek açısından da önem taşır.

Amacımız bilimsel aktivitelere ve hasta bakımında daha bilimsel yaklaşıma katkıda bulunabilmektir.

Türk Toraks Derneği Deneysel Araştırmalar çalışma grubunun amaçları arasında eksperimental çalışmaları desteklemek ve bu konu ile ilgilenen merkezlerin iletişimini sağlamak yanında

Türkiye’de Göğüs Hastalıkları alanında kaliteli bilimsel araştırma planlanmasını desteklemek de yer almaktadır. Bu nedenle çalışma grubumuz farklı şubeler ile işbirliğinde temel araştırma planlama kursları düzenlemektedir.

Araştırma Projesi Planlamasında İlk Basamaklar

Araştırma planlamanın ilk basamağı olan sorunun ve hipotezin belirlenmesi tüm araştırmanın amacını oluşturur. Uygulanabilir, ilginç ve literatüre yeni bir veri sunacak nitelikleri taşıması gereken bu hipotezin oluşturulması yoğun bir literatür taramayı gerektirir.

Araştırma sorusunun planlanması sonrasında kullanılacak tüm yöntemler ayrıntılı bir biçimde kararlaştırılmalıdır. Öncelikle, araştırma sorusuna en uygun çalışma dizaynı belirlemeli ve çalışmaya alınacak popülasyonun sayısı ve kriterlerini listelenmelidir. Çalışma popülasyonunu belirlerken dahil edilme ve dışlama kriterlerinin ayrıntılı bir biçimde belirlenmesi, herhangi bir hastalık tanısı kriterler arasında yer alacak tanı konulurken kullanılacak ulusal ya da uluslararası tanımlar standardizasyon açısından belirtilmelidir.

Yöntemin bir sonraki aşaması araştırmada incelenecek değişkenler ve yapılacak tüm işlemler ve ölçümlerin tanımlanmasıdır. Birden fazla değişken var ise belirleyici değişken ve birden fazla sonuç varsa birincil ve ikincil sonuçlar belirlenmelidir.

Bütün bunların sonunda istatistiksel analizde seçilecek yol da anlatılmalıdır. İstatistiksel analiz kısmında çalış-

ma popülasyonu için örnek büyüklüğü hesabının nasıl yapıldığına da yer verilmelidir.

Araştırma projesi planlarken akıldaki tutulması gereken diğer noktalar arasında araştırmanın kısıtlılıklarının belirlenmesi yer almaktadır. Araştırmacıların çalışmaya başlamadan önce kısıtlılıkları ya da oluşabilecek engelleri öngörmeleri ve giderilebilecek olanlar gidermeye çalışmaları sağlıklı veri elde etmede yaşamsal önem taşır. Giderilemeyecek kısıtlılıkların belirlenmesi ise bu kısıtlılıkların etkilerini göz önüne alarak sonuçların doğru bir şekilde yorumlanması açısından gereklidir.

Bilimsel bir klinik araştırmanın yapılma amacı önemini yansıtır. Gerek patogenetik süreci aydınlatmaya yönelik gerekse bir tedavi yönteminin etkilerini incelemeye yönelik olsun her araştırmanın yapılmasının bilim ve hastaya sağlayacağı yararların da planlama aşamasında belirtilmesi gerekmektedir.

Araştırma Planlama Kursu

Yukarıdaki özet bilgiler ışığında Türk Toraks Derneği Deneysel Araştırmalar Çalışma Grubu olarak klinisyen ve akademisyen Göğüs Hastalıkları uzman ve araştırma görevlilerinin temel araştırma yöntemleri ve planlama aşamalarını tanımlarının önemli olduğunu düşünmekteyiz. Bu nedenle, farklı şubelerle, bir kısmında katılımcıların kendi projeleri üzerinde eğitimcilerle aktif olarak pratik çalışma yapabileceği araştırma eğitim kursları düzenlenmektedir. Amacımız bilimsel aktivitelere ve hasta bakımında daha bilimsel yaklaşıma katkıda bulunabilmektir.